карських засобів. Наголосити про взаємодію останніх та ймовірні побічні ефекти, якщо такі можливі.

Під час роботи лікаря-інтерна на очному циклі навчання іноді виникають непередбачувані труднощі. Хоча він і повинен самостійно проводити обстеження дитини, однак досвід показує, що така робота полягає у автоматичному переписуванні історії хвороби та листка призначень, який заповнить лікар відділення. Це призводить до відсутності логічного мислення у молодого спеціаліста, «клонування» напрацьованих у минулих десятиліттях методів лікування та хибних висновків щодо новітніх та ефективних методик. Тому важливо періодично проводити сумісні огляди пацієнтів, однак викладач повинен відноситись до лікаря-інтерна, як до колеги, сприяючи його професійному зросту. Тобто, спостерігати осторонь та надати можливість йому самостійно зібрати скарги та анамнез, здійснити повноцінний огляд дитини, провести інтерпретацію аналізів, виставити діагноз, обґрунтувати методи лікування. На виявлені недоліки, помічені у роботі молодого спеціаліста, варто звернути увагу, однак, поза присутністю пацієнтів та їх батьків. Тільки такий підхід (щоденного непрямого контролю над практичною роботою лікаря-інтерна) може дати позитивний результат.

Висновки

Підсумовуючи вищесказане, на кафедрі дитячих хвороб післядипломної освіти ДВНЗ «Івано-Франківський медичний університет» постійно синтезуються не тільки теоретичні і практичні знання, а й навики деонтологічного підходу до пацієнтів, їх батьків та колег по роботі. Приділяючи даним питанням вагому роль вдається сформувати досвідченого фахівця, готового до практичної роботи з пацієнтами різного віку та відповідального співробітника серед працівників медичного закладу.

Література

1. Алгоритм спілкування студентів (лікарів) з пацієнтами [методичні рекомендації] / Л.Я. Ковальчук, І.Р. Мисула, Н.Є. Лісничук [та ін.] – Тернопіль: ТДМУ, 2009. – 40с.

2. Димов А.С. Кризис деонтологии: методологические аспекты / А.С. Димов // Клиническая медицина. – 2008. - № 12. – С. 4-7.

3. Завдання з біоетики та медичної деонтології для педіатрів / О.П. Волосовець, Н.В. Нагорна, С.С. Острополець [та ін.] // – Донецьк: Донбас, 2004. – 84с.

4. Опыт преподавания биоэтических аспектов при подготовке врачей-интернов на кафедре педиатрии / Н.В. Нагорная, С.С. Острополец, Е.В. Бордюгова [и др.] // Університетська клініка. – 2005. – Т. 1, № 1. – С. 35-37.

5. Острополец С.С. Врачебная этика и медицинская деонтология в педиатрии / С.С. Острополец // Здоровье ребенка. – 2006. - № 2. - . С. 8-10.

Семьянчук В.Б.

Особенности обучения деонтологических принципов общения врачей-интернов с пациентами на последипломном образовании

Кафедра детских болезней последипломного образования
Ивано-Франковский национальный медицинский университет, Украина

Резюме: В статье приведены основные деонтологические принципы общения врачей-интернов, которые получают специализацию по специальности «Педиатрия» на кафедре детских болезней последипломного образования ГВУЗ «Ивано-Франковский медицинский университет». Этический кодекс врача гласит, что высшим приоритетом врача является здоровье пациента. А последнее зависит не только от высокого профессионализма медика, знаний и умений по лечению определенного заболевания, а и от его умения общения с коллегами по работе, больными, их родственниками. Ведь их тесное сотрудничество и положительный настрой лучший прогноз лечения. В этой статье описаны особенности подхода преподавания этических аспектов будущим врачам-педиатрам в течение всей интернатуры. Изложенны критерии, которые способствуют формированию опытного специалиста, готового к нелегкой практической работе с пациентами детского возраста и их родителями, а также ответственного сотрудника среди работников медицинского учреждения.

Ключевые слова: деонтология, обучение, врачи-интерны, педиатрия.

V.B. Semianchuk

Features of Teaching Deontological Principles of Communication between Patients and Interns at the Faculty of Postgraduate Medical Education

Department of Children Diseases of Postgraduate Medical Education Faculty, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. The article highlights basic ethical principles of communication for interns with specialization in Pediatrics at the Department of Children Diseases of the Faculty of Postgraduate Medical Education IFNMU. Code of medical ethics notes that human life and health are the principle, fundamental values. It depends not only on a high professionalism of health care worker. It depends on his ability to communicate with colleagues, patients and their families. Their close cooperation and positive mood contribute to better prognosis. The peculiarities of teaching ethical aspects to future pediatricians during the internship period are described. Criteria that facilitate the formation of an experienced specialist who is ready to work with pediatric patients and their parents, and who is very responsible are given.

Keywords: deontology, learning, interns, pediatrics.

Надійшла 09.02.2015 року.

УДК: 378.147+376.68+614.253.4

Фрич Н.І.

Аналіз успішності студентів-іноземців зі спеціальності «Лікувальна справа» на кафедрі медичної біології і медичної генетики

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Резюме. У статті узагальнено досвід викладання медичної біології студентам-іноземцям спеціальності «Лікувальна справа» Івано-Франківського національного медичного університету за кредитно-модульною системою. Відповідно до поставленої мети проведено порівняльний аналіз успішності студентів-іноземців, які навчалися англійською та російською мовами на кафедрі медичної біології і генетики Івано-Франківського національного медичного університету протягом 2010–2014 років. Об'єктом дослідження були результати успішності 490 студентів, з них 392 – англомовні і 98 – російськомовні. Результати досліджень засвідчили, що успішність англомовних студентів зросла з 2010 до 2014 року, відповідно (132) і (142) балів. Цей показник достовірно перевищував такий у російськомовних студентів.

Таким чином, аналіз успішності іноземних студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою показав вищий рівень знань англомовних студентів, порівняно з російськомовними.

Середній бал англомовних студентів протягом усіх досліджуваних років відповідав різним оцінкам за шкалою ECTS (від оцінки «відмінно» до «задовільно»), тоді як російськомовні студенти оцінені на «відмінно» тільки в 2013 – 2014 навчальному році.

Широкий діапазон оцінювання студентів є одним з недоліків рейтингової системи, який можна подолати, ввівши фіксовану шкалу.

Ключові слова: студенти-іноземці, кредитно-модульна система, Болонський процес.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. Залучення України до європейського та світового освітнього простору, її участь в Болонському процесі та подальше реформування медичної освіти сприяє виходу нашої держави на новий євроінтеграційний рівень. Дотримання світових освітніх стандартів (введення двоциклового навчання, модульна система оцінювання, державна підтримка та контроль якості освіти, градація дипломів, єдина система додатків до дипломів) підвищує мобільність студентів та випускників вищих навчальних закладів [1]. Таким чином, відбувається максимальне зближення Європейських держав у економічній, соціальній та культурній сферах [2, 4, 5].

У світлі інтеграційних процесів та умовах кредитно-модульної системи (КМС) підготовка кваліфікованих та конкурентоспроможних спеціалістів медичного профілю залишається чи не одним з головних питань, що постає перед вищою медичною школою та системою освіти загалом. Особливого значення ця проблема набуває в процесі навчання іноземних студентів.

Мета роботи проведення порівняльного аналізу успішності іноземних студентів, які навчалися російською та англійською мовами в Івано-Франківському національному медичному університеті за кредитно-модульною системою.

Матеріал і методи дослідження

Нами проаналізовано результати успішності 490 студентів-іноземців першого курсу спеціальності «Лікувальна справа»: 392 англомовних студентів (основна група) і 98 російськомовних студентів (група порівняння), які навчалися на кафедрі медичної біології та генетики Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ) протягом 2010–2014 років за кредитно-модульною системою.

Для статистичної обробки результатів застосовано метод варіаційної статистики із використанням спеціалізованих комп'ютерних програм STATISTICA for Windows 5.0., MSOffice Excel 2003. Статистичну достовірність результатів оцінювали за *t*-критерієм Стьюдента.

Результати дослідження та їх обговорення

В ІФНМУ більше як двадцять років навчаються студенти-іноземці. При цьому їх число постійно зростає. Якщо до 2000 року загальна кількість іноземців не перевищувала двох десятків, то у 2011/2012 навчальному році в університеті лише на лікувальному факультеті навчалося біля 150 іноземних громадян [3].

Сьогодні на лікувальному факультеті першого курсу налічується 214 іншомовних громадян, однак, починаючи з другого курсу, кількість іноземців в університеті зазнає істотних змін (згідно з основними позиціями Болонського процесу) [1]: одні студенти мігрують між університетами в межах України, інші – повертаються додому або продовжують навчання в навчальних закладах інших європейських держав. Останніми роками в ІФНМУ простежується закономірність у зменшенні кількості російськомовних студентів, натомість істотно зростає кількість бажаючих навчатися англійською мовою. Змінюється і напрямок євроінтеграційних процесів – за останні два роки зменшилася чисельність вихідців з країн Ближнього Сходу та збільшилася кількість громадян Польщі та Індії [5]. Більшість студентів-поляків та громадян Індії мають достатньо високий рівень шкільної підготовки та володіння англійською мовою, що дозволяє їм легше засвоювати навчальний матеріал та отримувати кращі результати (табл. 1). Російськомовні студенти – переважно вихідці з Туркменістану, Болгарії, Йорданії, Сирії потребують більшого часу для виконання навчальної програми, мають більшу потребу у консультуванні та постійному контролі зі сторони викладача.

Таблиця 1. Результати успішності студентів-іноземців медичного факультету (з російсько- та англомовною формою навчання) з медичної біології за 2010 – 2014 роки

Навчальний рік	Кількість студентів	Середній бал успішності	
		англомовні студенти (основна група)	російськомовні студенти (група порівняння)
2010–2011	92	132,5±0,99	116,2±0,31*
2011–2012	143	133,6±2,64	118,3±0,84*
2012–2013	129	141,6±0,91	141,6±1,32
2013–2014	127	142,7±1,55	126,7±2,29*

Примітка: відмінність від основної групи достовірна при * – p<0,001

Результати, подані у таблиці 1, показують, що з роками рівень успішності англомовних студентів постійно зростав. Найнижчим він був у 2010–2011. На нашу думку, такий результат пов'язаний з присутністю в англомовних групах значної кількості студентів арабських країн з низьким рівнем підготовки. Як видно з таблиці 1, середній бал у російськомовних студентів був достовірно нижчим, ніж такий у англомовних студентів відповідно (116,2±0,31) і (126,7±2,29) та (132,5±0,99) і (142,7±1,55), p<0,001. Це можна пояснити великою кількістю пропусків практичних занять, поганим знанням мови та некваліфікованим набором студентів, які прибувають на навчання.

Цікаво було визначити відповідність середнього балу оцінці за шкалою ECTS (таблиця 2, 3).

Слід зауважити, що протягом чотирьох років жоден зі студентів не отримав за вивчення дисципліни більше як 180 балів. Це може говорити про наступне. По перше, перший курс – це період адаптації до нових умов навчання, а перший підсумковий модульний контроль з медичної біології студенти складають менш як за два місяці від початку навчання. По-друге, в Україну приїжджають ті іноземні студенти, які в своїх країнах з базових предметів (у тому числі і з біології) не набрали тієї кількості балів, які дозволяли б зарахувати їх до числа студентів.

З результатів, наведених в таблицях 2 і 3 видно, що російськомовні студенти мали гіршу успішність за шкалою ECTS ніж англомовні студенти, оскільки рівень їх знань протягом 2010–2013 років сягав щонайбільше оцінки B (добре). Тільки в 2013–2014 навчальному році після про-

Таблиця 2. Відповідність рейтингової оцінки з медичної біології за шкалою ECTS кількості отриманих балів (студенти англомовної форми навчання)

ECTS Рік	A (відмінно)	B (добре)	C (добре)	D (задовільно)	E (задовільно)
2010 - 2011	176,2±6,0	155,4±12,5.	130,4±10,5	109,4±10,0	95,2±3,.0
2011 - 2012	175,1±6,5	157,1±11,0	132,3±12,5	109,2±10,0	95,3±3,0
2012 - 2013	174,2±7,0	157,2±9,0	139,1±7,5	124,0±5,5	116,0±2,0
2013 - 2014	170,4±2,5	150,1±10,0	131,0±8,0	121,1±1,0	–

Таблиця 3. Відповідність рейтингової оцінки з медичної біології за шкалою ECTS кількості отриманих балів (студенти російськомовної форми навчання)

ECTS Рік	A (відмінно)	B (добре)	C (добре)	D (задовільно)	E (задовільно)
2010 - 2011	–	143,1±0,5	132,2±9,5	108,1±9,5	–
2011 - 2012	–	143,3±0,5	132,3±9,5	109,2±10,0	–
2012 - 2013	–	146,1±0,5	139,2±7,5	122,0±0,5	–
2013 - 2014	163,0±0.5*	151,0±9,0	132,4±7,0	117,3±3,5	–

Примітка: відмінність від основної групи достовірна при * – p<0,05

веденого ранжування російськомовні студенти отримали оцінку «відмінно» (p<0,05). Середні бали для оцінок B, C (добре) та для оцінки D (задовільно) в обох досліджуваних групах були однаковими або близькими (результат недостовірний, p>0,05). Це можна пояснити наявністю широкого діапазону оцінювання. До прикладу, у додатку до диплому про вищу освіту у студента, що отримав більше як 150 балів і у студента, який мав 130 балів, вказано оцінку «добре», хоча рівень їх знань предмету суттєво відрізняється. На нашу думку, це є одним з недоліків рейтингової системи оцінювання, який можна усунути, ввівши фіксовану шкалу.

Таким чином, не зважаючи на позитивні моменти в навчанні російськомовних студентів на кафедрі медичної біології та генетики, успішність серед студентів, які навчалися англійською мовою, була вищою.

Висновки

1. Аналіз успішності іноземних студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою, показав вищий рівень знань англомовних студентів, порівняно з російськомовними.

2. Середній бал англомовних студентів протягом усіх досліджуваних років відповідав різним оцінкам за шкалою ECTS (від оцінки «відмінно» до «задовільно»), тоді як російськомовні студенти оцінені на «відмінно» тільки в 2013–2014 навчальному році.

3. Широкий діапазон оцінювання студентів є одним з недоліків рейтингової системи, який можна подолати, ввівши фіксовану шкалу.

Перспективи подальших досліджень

Провести аналіз успішності студентів-іноземців стоматологічного та фармацевтичного факультетів.

Література

1. Коміренко В. І. Економічні аспекти приєднання України до Болонського процесу: сутність та основні позиції Болонського процесу. Динаміка розвитку ВНЗ України / В. І. Коміренко // Економічний часопис-XXI. – 2004. – №6. – С. 48-52.

2. Медична освіта у світі та в Україні/ Ю. В. Поляченко, В. Г. Передерій, О. П. Волосовець [та ін.] – К.: Книга плюс – 2005. – 383 с.

3. Нагірний Я. П. Болонський процес і забезпечення якості освіти / Я. П. Нагірний // Фармацевтичний часопис. – 2011. – №1. – С. 74 - 76.

4. Про шляхи удосконалення якості освіти в НМУ імені О.О.Богомольця відповідно до міжнародних стандартів якості/ В. Ф. Москаленко, О. П. Яворовський, Л. І. Остап'юк [та ін.] // Медична освіта. – 2009. – №2. – С. 50 – 53.

5. Сиротинська І. Д. Досвід викладання дисципліни «Медична хімія» для іноземних студентів спеціальності стоматологія / І. Д. Сиротинська // Світ медицини та біології. – 2013. – № 3. – С. 98 – 100.

Фрич Н.И.

Анализ успеваемости студентов-иностранцев специальности «Лечебное дело» на кафедре медицинской биологии и медицинской генетики

Ивано-Франковский национальный медицинский университет, Украина

Резюме. В статье обобщен опыт преподавания медицинской биологии студентам-иностранцам специальности «Лечебное дело» Ивано-Франковского национального медицинского университета по кредитно-модульной системе. Согласно поставленной цели проведен сравнительный анализ успеваемости студентов-иностранцев, которые учились на английском и русском языках на кафедре медицинской биологии и генетики Ивано-Франковского национального медицинского университета в течение 2010–2014 годов. Объектом исследования были результаты успеваемости 490 студентов, из них 392 – англоязычные и 98 – русскоязычные. Результаты исследований показали, что успеваемость англоязычных студентов выросло с 2010 до 2014 года, соответственно (132) и (142) баллов. Этот показатель достоверно превышал таковой у русскоязычных студентов.

Таким образом, анализ успеваемости иностранных студентов, обучающихся по кредитно-модульной системе, показал высокий уровень знаний англоязычных студентов по сравнению с русскоязычными.

Средний балл англоязычных студентов в течение всех исследуемых лет соответствовал разным оценкам по шкале ECTS (от оценки «отлично» до «удовлетворительно»), тогда как русскоязычные студенты оценены на «отлично» только в 2013–2014 учебном году.

Широкий диапазон оценивания студентов является одним из недостатков рейтинговой системы, который можно преодолеть, введя фиксированную шкалу.

Ключевые слова: студенты-иностранцы, кредитно-модульная система, Болонский процесс.

N.I. Frych

Analysis of the Academic Performance of Foreign Medical Students at the Department of Medical Biology and Medical Genetics

Department of Medical Biology and Medical Genetics
Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. The experience of teaching Medical Biology to foreign medical students at the Ivano-Frankivsk National Medical University under conditions of credit-modular system of organization of training process is summarized in this article. According to the purpose of the research, the results of the academic achievements of students studying in English and Russian at the Department of Medical Biology and Genetics of Ivano-Frankivsk National Medical University over a period of four years (2010–2014) were analyzed.

Academic performance results of 490 students (392 were English-speaking students and 98 were Russian-speaking students) were the **objective** of the study. The results showed that the academic performance of English-speaking students increased from 2010 to 2014, 132 and 142 points, respectively. This rate was significantly higher compared to Russian-speaking students.

Thus, the analysis of the academic achievements of foreign students under conditions of credit-modular system of organization of training process showed that the knowledge level among English-speaking students was higher as compared to Russian-speaking students.

The average score of English-speaking students during all years of study was responded to various marks on ECTS scale (from "excellent" to "satisfactory"). Russian-speaking students were assessed as "excellent" only in 2014.

A wide range of students' assessment is one of the disadvantages of the rating system, which can be overcome by a fixed scale.

Keywords: students, credit-modular system, the Bologna process.

Надійшла 09.02.2015 року.

УДК 37.013.78+37.011.32

Яцишин Н.Г.

Право на недосконалість як важлива складова становлення особистості

Прикарпатський центр репродукції людини
Кафедра акушерства та гінекології ім. І.Д. Ланового
Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Резюме. У статті йдеться про основи соціальної роботи як самостійної навчальної дисципліни. Також розглянуто можливість вдосконалення студентів шляхом виховання та їхнього «права на недосконалість», обговорено співвідношення понять прав та